

E l claustre de Palamós

Amb la fred del febrer Palamós ha reviscut, un any més, el seu Carnaval. Una festa recuperada del bressol de les nostres tradicions que ha sabut involucrar, en la intimitat hivernal de la vila marinera, tota la comunitat. I és bo, per un poble, crec, trobar els elements culturals que l'identifiquin i que són expressió de la seva voluntat d'afirmació i de permanència. En una societat que canvia a un ritme tan aclaparador, amb la transformació de les formes de vida tradicionals, el frenètic creixement urbanístic, l'arribada i la fuga massiva de gent, l'homogeneïtzació del modus de viure, estem en perill de perdre la personalitat, la identitat. Esdevé una necessitat recobrar tot allò que evoca el nostre passat, cercar les nostres arrels i protegir el nostre patrimoni històric i natural.

I mentre el carrer Major i la platja es vestia de papers de colors i "sentien" l'arribada del Carnestoltes, a dalt al Pedró es posava en perill l'existència d'un dels més rellevants i, malauradament, escassos elements del nostre patrimoni històric. Es tractava del claustre del Convent dels Agustins de Palamós, que, afectat per un sistema viari del Pla General, ha hagut de desmuntar-se per tal d'assegurar-ne la seva pervivència.

La història del Convent acabà l'any 1835, quan, per la Llei de Desamortització de Mendizábal, els frares agustins abandonaren Palamós. Havien passat quasi tres segles des que, el 1568, fundaren una comunitat, edificant el convent a

sa Punta d'es Molí, allà on més tard s'obrí l'esvoranc de la pedrera, en direcció al far. L'edifici nasqué a redós de la capella de Nostra Senyora de Gràcia aixecada per la devoció dels pescadors a la Mare de Déu l'any 1509. La construcció s'acabà en el segle XVII. Més tard, la violència dels temps —el setge que patí Palamós per part dels francesos l'any 1694 no va deixar pedra sobre pedra— obligà els agustins a construir-ne un de nou al Pedró, aprofitant materials de l'antic i sota l'advocació sempre de Nostra Senyora de Gràcia. Era l'any 1772 que es col·locava i beneïa la primera pedra de la nova església que seria la primera edificació del Convent. Al principi del XIX, la construcció estava enllestida novament, a excepció, potser, dels angles del claustre.

Des de l'exclaustració forçosa ençà, les seves parets esdevingueren parets d'una escola per a nens pobres i després parets d'una fàbrica de taps: la pau conventual donà pas a la fressa de les màquines. Després, el silenci, l'abandonament.

Ara els únics vestigis de la presència d'aquells religiosos a Palamós, enderrocat ja l'edifici conventual, són les peces que conformaven les arcades de l'únic braç del claustre que existia.

I és en aquest context que el museu —equipament cultural bàsic que juntament amb l'arxiu i la biblioteca s'albiren en un horitzó gens llunyà i és de justícia que així sigui— adquireix un paper rellevant, ja

MIQUEL MARTÍ

que el seu treball se centra en el camp del patrimoni. El museu neix del poble amb l'obligació de conservar, investigar i difondre un patrimoni; amb la vocació d'interessar-se per la identitat cultural d'aquest poble; amb la devoció de donar a conèixer i posar en valor tots els elements naturals i culturals que configuren la vila i que li confereixen unes característiques que la van definint, i, per tant, diferenciant.

Palamós ha volgut salvar el "seu" convent. El museu només ha estat l'instrument que, participant activament en la política socio-cultural del municipi, ha maldat per la conservació del claustre. El seu valor de testimoniatge, de record, d'identitat, a més a més de l'interès estètic i turístic, és el valor d'una població que respecta i estima allò que sent com a propi.

Però si, com dèiem, el nostre museu ha d'ésser una eina de conservació del patrimoni del territori al qual està lligat i és la resposta d'una comunitat a la recerca de les seves arrels, el que caldrà potser és treballar en la formació dels habitants en el seu propi patrimoni. Donar a conèixer el territori, —el gran desconegut—, descobrir-lo per tal de formar una consciència de

la necessitat de protegir el nostre entorn, prou desfigurat ja. Sensibilitzar la població respecte als seus elements d'identitat ha de servir per a garantir-ne la seva conservació.

Aquesta comunió entre el patrimoni i el poble potser és massa del mon de la teoria perquè calen les estructures polítiques i econòmiques que facin sorgir d'una manera natural i espontània aquesta participació.

Mentre treballem en la salvaguarda de les arcades del claustre, reclamem un Pla de Protecció del Patrimoni de Palamós com a eina bàsica per a garantir la gestió correcta de l'espai. Per goig nostre i benefici de les generacions futures.

**MIQUEL MARTÍ
I LLAMBRICH**

